

Студијски програм: Међународне студије модул Европске студије и модул Међународна политика
Назив предмета: Проширење Европске уније: концепти и пракса
Наставник/наставници: проф. др Тања Мишчевић, проф. др Маја Ковачевић, доц. др Ивана Радић Милосављевић
Статус предмета: модул Европске студије – обавезан, модул Међународна политика – изборни
Број ЕСПБ: 5
Услов: Политички систем Европске уније
<p>Циљ предмета</p> <p>Своју најмлађу политику Европска унија (ЕУ) развија тек у покушају да пронађе одговор на питање потребе ширења на државе Централне и Источне Европе. Посебан акценат се ставља на придруживање трећих држава ЕУ, посебно држава западног Балкана, као саставни део ове политике и припрему кандидата за преузимање обавеза из права ЕУ. Од свог настанка до овог момента политика проширења је прошла и пролази кроз значајне измене, па је једна од најинтересантнијих материја за изучавање – она развија нове моделе међувладиног деловања, али и комунитарних активности, које су у вези са реформом других политика и развоја ЕУ. Циљ предмета је да студентима представи емпиријски развој политике проширења и условљавања кроз праксу досадашњих придруживања и приступања, али и преглед и објашњење теоријских концепата и приступа у разумевању ове политике и саме праксе проширења. Осим тога, критички се осврће на историју проширења, као и на актуелни моменат застоја и потешкоћа у које је ова политика запала.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Изучавање овог предмета треба да пружи студентима не само могућност да се упознају са теоријом и праксом једне од политика Европске уније која је од нарочитог значаја за наш регион и земљу, већ и стекну довољно знања како би критички приступили посматрању промена у једном од важних сегмената деловања ЕУ. Циљ овог предмета је и упознавање и разумевање процеса креирања једне „компаративне“ политике ЕУ, стицање вештина за сналажење у деловању сегмената бирократије ЕУ, њених држава чланица и државе која се приближава ЕУ. Стога овај предмет, не само да омогућава студентима да даље истражују политику проширења и односе ЕУ са државама у њеном окружењу, него и да стекну знања неопходна за практичан рад у домену придруживања и приступања ЕУ.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава</i></p> <p>Појам политике проширења ЕУ; Организациони елементи политике проширења ЕУ; Услови за чланство ЕУ: развој од првих проширења до данас; Таласи проширења Уније – проширење без политике; Таласи проширења Уније – дефинисање политике проширења; Од економске помоћи, преко придруживања ка чланству; Проширење и продубљење у међусобном односу; интегративни капацитет ЕУ; Врсте придруживања ЕУ: придруживање као припрема за чланство; Инструменти и процедура за успостављање придруживања; Процес стабилизације и придруживања; Придруживање и интеграција као реформа друштва и државе; Од придруживања ка чланству; Преговори о приступању; Нов приступ и нова методологија преговора, Будућност политике проширења ЕУ; Теоријска схватања проширења ЕУ и најважнији теоријски концепти.</p> <p><i>Практична настава</i></p> <p>Унутар наведених тема које се обрађују на предмету, на часовима ће бити организоване радионице, студијски истраживачки рад, презентације, дискусије/дебате. Теме попут процеса преговора о приступању и придруживању, као и студије појединих случајева проширења су нарочито погодне за ову врсту наставе.</p>
<p>Литература</p> <p>а) основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тања Мишчевић, <i>Придруживање Европској унији</i>, Службени гласник, Београд, 2009, стр. 41-76, 98-170. 2. Маја Ковачевић, „Европска унија између политике проширења и тенденција продубљивања европске интеграције“, у Слободан Самарџић (ур.), <i>Србија у процесу придруживања Европској унији</i> (зборник), Службени гласник, Београд, 2009, стр. 15-41.

3. Маја Ковачевић, „Политика проширења Европске уније у потрази за реформом“, Политичка ревија, бр. 02/2020, година (XXX) XX, vol.64, стр. 133-150
4. Тања Мишчевић, „Преговори о приступању Европској унији: Искуства и поуке досадашњих проширења ЕУ“, Изаови Европских интеграција, вол. 4, бр 20, 2011, стр. 4-21, (ISSN: 1820-9459)
5. Зоран Чупић, „Утицај проширења на Европску унију“, у Слободан Самарцић (ур.), *Србија у процесу придруживања Европској унији*, Службени гласник, Београд, 2009, стр. 69-88

б) допунска

1. Ивана Радић Милосављевић, „Проблеми односа Европске уније и држава кандидата за чланство и флексибилно приступање као могућ начин оживљавања политике проширења“, *Међународни проблеми*, Институт за међународну политику и привреду, Београд, 1/2019, стр. 5-25
2. Милица Делевић, Регионална сарадња међу земљама западног Балкана“ у Слободан Самарцић (ур.), *Србија у процесу придруживања Европској унији*, Службени гласник, Београд, 2009, стр. 241-252.
3. Ulrich Sedelmeier, “Enlargement: Constituent Policy and Tool for External Governance”, in Helen Wallace, Mark A. Pollack and Alasdair R. Young, *Policy-Making in the European Union*, Oxford University Press, 2015, pp. 407-435
4. Wolfram Kaiser and Jürgen Elvert (eds.), *European Union Enlargement: A Comparative History*, Routledge, 2004.
5. Dimitar Bechev, “The Periphery of the Periphery: The Western Balkans and the Euro Crisis,” European Council on Foreign Relations, 2012, www.ecfr.eu
6. Frank Schimmelfennig & Ulrich Sedelmeier (2019), „The Europeanization of Eastern Europe: the external incentives model revisited,“ *Journal of European Public Policy*, DOI: 10.1080/13501763.2019.1617333
7. George Vassiliou (ed.), *The Accession Story: The EU from Fifteen to Twenty-Five Countries*, OUP, 2007.
8. European Commission, *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: Enhancing the accession process - A credible EU perspective for the Western Balkans*, Brussels, 5.2.2020, COM(2020) 57 final

Број часова активне наставе:	Теоријска настава: 45	Практична настава:
-------------------------------------	------------------------------	---------------------------

Методe извођења наставе
У извођењу наставе ће бити коришћен модел интерактивне наставе која укључује предавања уз укључивање студената у дискусије, презентације, играње улога, и др.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	/
практична настава		усмени испт	50
колоквијум-и	20	.....	
Семинари и презентације	20		